Libuň

Kraj: Královéhradecký
Okres: Jičín
Správní obvod: Jičín
GPS souřadnice: 50.498156N, 15.298496E
Nadmořská výška: 320 m n. m.
První pís. zmínka: 1369 (655 let)
Počet obyvatel: 779
PSČ: 507 15
Adresa URL: www.obec-libun.cz

Historie obce Libuň

První písemné zprávy o obci jsou již z poloviny 14. století z roku 1369, v té době byla i fara. Zajímavé je, že sousední osada Čimyšl byla v té době městečkem. V tomto období patřila Libuň pánům z Vartenberka, trosecké vrchnosti. Ke konci 15. století měli panství v držení kostečtí Zajícové z Házenburka, později Šelmberkkové a Bibrštejnové. Roku 1559 prodal Kryštof z Lobkovic Trosky Jindřichovi ze Smiřic a od té doby patřily i s Libuní k panství hruboskalskému.
V okolí bylo několik malých tvrzí a hranice panství se často měnily. Např. Libunec náležel od konce 16. století k panství velišskému. V samotné Libuni býval dvůr, který patřil roku 1587 Semínovi ze Semína, v 17. století rodině rytířů Matyášovských. V husitských obdobích byl celý kraj protestantský. Po bitvě na Bílé hoře nastala tuhá rekatolizace. Fara nebyla obsazena, služby boží vykonávali kněží z Turnova a Lomnice. Na obracení lidu na katolickou víru se podíleli i jičínští jezuité. Ti však často užívali násilných metod za vojenské asistence. To vyvolalo v roce 1629 na hruboskalském panství ozbrojené selské povstání, které skončilo zavražděním jezuity Matěje Burnatia a jeho žáka Rokyty rozlícenými sedláky na farské zahradě v Libuni. Následovalo potlačení rebelie vojskem. V roce 1689 byl Burnatiovi postaven pískovcový sloup (významná arch. památka).
Hruboskalské panství vlastnil po Smiřických Albrecht z Valdštejna až do roku 1621, kdy bylo prodáno Lexům z Aehrnthalu. Libuň se v této době pomalu rozrůstala. Od roku 1680 byla znovu obsazena fara, roku 1765 byl postaven kostel sv. Martina v barokním slohu. Nejvýznamnější osobností libuňského života v 19. století byl Páter Antonín Marek, zvaný "libuňský jemnostpán." Narodil se v Turnově (1785), ale převážnou část života strávil v Libuni (57 let). Jeho působením se stala Libuň jedním z nejznámějších středisek vlasteneckého života a na faře vznikla velmi bohatá knihovna. Marek sem zval české i slovenské spisovatele a učence. Byl přítelem a blízkým spolupracovníkem Josefa Jungmanna (na Slovníku s ním pracoval 25 let). Finančně podporoval B. Němcovou, P. J. Šafaříka a jiné české obrozence. Byl dobrým hospodářem (sadař, včelař). Staral se o rozvoj školství a vzdělanosti v Libuni a okolí. Roku 1830 založil farskou Pamětnici, do které psal česky všechny významné událostí své farnosti, obce i doby.
Tragické události prusko-rakouské války roku 1866 přežil na Lhotě Pařezské, kde však onemocněl zápalem plic a musel být převezen na libuňskou faru, která v té době sloužila jako pruský lazaret. Po svém uzdravení Marek pomáhal trpícím vojákům, katolíkům i protestantům. 1. října 1876 se Páter Antonín Marek rozloučil s Libuní, aby se již jen na krátkou dobu přestěhoval do Prahy, kde roku 1877 ve věku 92 let zemřel. Pochován je na Vyšehradě. V roce 1896 mu byl před libuňským kostelem odhalen pomník od jičínského sochaře Stuchlíka.
Rozvoj obce nezpomalil ani velký požár v roce 1791 (vyhořelo 18 stavení), ani útrapy, prusko-rakouské války

v roce 1866. Na začátku 20. století se obec stala důležitou křižovatkou trati Jičín - Turnov (1903) a Mladá Boleslav - Stará Paka (1908), v 70-tých letech byla přivedena vlečka z lomu sklářských písků v Hrdoňovicích. 5. února 1926 zazářila v Libuni elektrická světla. Roku 1713 měla Libuň školu dřevěnou, 1809 místo ní vystavěna kamenná, postupně rozšířená a modernizovaná. V současné době má škola 3 třídy (1. - 5. ročník), školní družinu a jídelnu. Na hřbitově jsou 2 pomníky mrtvých vojáků z války 1866 (1 saský a 1 pruský). Je zde i pomník padlých z druhé světové války (zajatci z pochodů smrti, které prošly Libuní). V roce 1949 byl před školou postaven pomník padlých libuňských občanů v 1. a 2. světové válce.
V obci se narodil vlastenecký lékař MUDr. Václav Pařík (1839 - 1901), zachránce Českých Třebenic od poněmčení, malíř a překladatel Viktor Šuman (1882 - 1933), žil zde a tvořil akademický malíř František Kaván (1866 - 1940), který je pohřben na zdejším hřbitově (pomník s bustou dala vybudovat obec v r. 1960). Na faře, v tzv. Markově modrém pokoji, se nachází malá galerie jeho obrazů a písemnosti. Před kostelem sv. Martina se nacházejí dvě krásné sochy : součástí sousoší sv. Josefa s Ježíškem (1819) a sv. Jan Nepomucký (1746). U hřbitova je trojboký obelisk sv. Trojice (1771). Sloup jezuity Burnatia, sv. Trojice, pomník z války 1866, pomník padlých ze světových válek a pomník Františka Kavána byly v roce 1996 na náklady obce restaurovány. Z Libunce pocházel literární historik Jan Jakubec (1862 - 1945) a tvořil zde akademický malíř Oldřich Oplt.